

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

MEDISON



מדינת ישראל
משרד החינוך



מן התלמוד

סדר נשים, מסכת קידושין, דף כ"ט

תנו רבנן: הוא ללמוד ובנו ללמוד - הוא קודם לבנו. ר' יהודה אומר: אם בנו זריז וממלא ותלמודו מתקיים בידו, בנו קודמו. כי הא דרב יעקב בריה דרב אחא בר יעקב שדריה אבוח לקמיה דאביי, כי אתא חזיה דלא הוה מיוחדין שמעתיה. אמר ליה: אנא עדיפא מינך, תוב את דאיזיל אנא.

א שדריה אבוח - שלח אותו אביו

מיוחדין שמעתיה - מחודדות שמעותיו (כלומר לימודו)

תוב את דאיזיל אנא - שב אתה, שאלך אני

הסבר: חכמים אומרים שאם יש אפשרות לאדם ללמוד תורה בעצמו או לשלוח את בנו ללמוד, עדיף שילמד בעצמו. ולדעת רבי יהודה, אם בנו תלמיד מוצלח יותר, הבן קודם. ומסופר על רב אחא בר יעקב ששלח את בנו ללמוד תורה אצל אביו, אולם כאשר ראה שאינו מצליח כראוי בלימוד, אמר לו: מוטב שאלך אני ללמוד במקומך.



על המפה

טירת שלום

טירת שלום הוא מושב עובדים שהוקם בשנת 1930 על ידי עולים מתימן, ונקרא על שם רבי שלום שבזי.

אדמות המקום לא התאימו לחקלאות, ורוב התושבים עבדו בפרדסי נס ציונה הסמוכה. במהלך המרד הגדול סבלו התושבים מיריות תכופות וכמה מהם נרצחו. לאחר הקמת המדינה היה המושב במצב קשה, אולם שוקם בסיוע המרכז החקלאי, וכל מתיישב קיבל 8 דונם של אדמות שעליהם נטעו פרדסי הדרים. בשנת 1959 הפך המושב לשכונה חקלאית בתחומה של נס ציונה, ואחר כך לשכונה בעיר.



הנחת אבן הפינה לטירת שלום, 1933 (Wikipedia)

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ניו יורק:

כניסת שבת: 18:45

יציאת שבת: 19:44

גרמניה:

כניסת שבת: 18:55

יציאת שבת: 20:10

ישראל י"ם:

כניסת שבת: 18:10

יציאת שבת: 19:20

ישראל ת"א:

כניסת שבת: 18:27

יציאת שבת: 19:22



שנים לייסוד
הדף היומי

100

סדר נשים | מסכת קידושין כ"ח - ל"ד

ראש השנה | כ"ד באלול תשפ"ג - א' בתשרי תשפ"ד (10-16 לספטמבר 2023)

בית התלמוד הישראלי
מאחל לכל בית ישראל
שנה טובה ומתוקה!

דף כ"ח: זְהִירוֹת בְּכּוּדוֹ שֶׁל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל

כָּל אָדָם צָרִיךְ לְהוֹג בְּכּוּדוֹ, וְכַמוֹכָן שְׂאִסּוֹר לְבָזוֹת, לְהַעֲלִיב וּלְפַגּוֹעַ בְּאִישׁ. בֵּית דִּין מַעֲנִישׁ אֶת הַמְּבַזָּה וּמַנְדָּה אוֹתוֹ, כִּי אִם הוּא מַזְלִזל בִּיהוּדֵי בְּצוּרָה כֹּה חֲמוּרָה, רָאוי לוֹ שִׁיזְלְזְלוּ בוֹ וּלְפִיכָךְ מַנְדִּים אוֹתוֹ.

מִהוּ נִידוּי? בֵּית דִּין מְכַרִּז שְׂהָאִישׁ, שְׂעֵבֵר עֲבָרָה, מְנַדָּה. בְּרַגַּע שֶׁהִכְרִיזוּ שֶׁהוּא מְנַדָּה, אִסּוֹר לְשַׁבֵּת בְּתוֹךְ אֲרַבַּע אֲמוּנוֹתָיו שֶׁל הַמְּנַדָּה, אִין מְצַרְפִּים אוֹתוֹ לְמַנְיָן, אִין מְזַמְנִים אִיתוֹ בְּרַכַּת הַמָּזוֹן, וְעוֹד הַלְכוֹת שְׁנוֹנוֹת. הַמְּנַדָּה עֲצָמוּ צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג כְּאִלוֹ שֶׁהוּא אֶבֶל. אִסּוֹר לוֹ לְהַסְתַּפֵּר וְאִסּוֹר לוֹ לְכַבֵּס אֶת בְּגָדָיו.

דף כ"ט: רַב אַחָא בְּר יַעֲקֹב

הָאֲמֹרָא רַב אַחָא בְּר יַעֲקֹב הָיָה מִתְלַמְּדֵיּוֹ שֶׁל רַב הוּנָא. הוּא הִתְגַּוֵּר בְּעִיר פְּפוּנְיָא הַסְּמוּכָה לְפּוֹמְבֵּדִיתָא וְלִימַד תּוֹרָה בְּרַבִּים. הַתְּלַמּוּד מְסַפֵּר עַל בְּדֻלּוֹתוֹ וְעַל צְדָקוֹתוֹ שֶׁל רַב אַחָא בְּר יַעֲקֹב: רַב אַחָא בְּר יַעֲקֹב הָלַךְ לְלַמּוּד תּוֹרָה אֶצֶל אַבִּי. בְּעִירוֹ שֶׁל אַבִּי הָיָה בֵּית מִדְרָשׁ שֶׁהַכֹּל יָרְאוּ לְהִיכְנֵס אֵלָיו מִפְּנֵי שְׁאֲנָשִׁים חֲשֻׁשׁוֹ שֵׁשׁ שָׁם שֶׁד מַזִּיק. אַבִּי, שִׁידַע עַל גּוֹדֵל חֲסִידוֹתוֹ שֶׁל רַב אַחָא בְּר יַעֲקֹב, בִּיקֵּשׁ לְסַדֵּר שֶׁרַב אַחָא בְּר יַעֲקֹב יִלּוֹן בְּבֵית מִדְרָשׁ זֶה, וְאָכַן בְּהִיגְעוֹ לָשֵׁם הַתְּפִלָּל רַב אַחָא בְּר יַעֲקֹב שֶׁהַמַּזִּיק יָמוּת, וְכֵן אָכַן קָרָה. חֲלָף הַחֲשֻׁשׁ וְעֲבָרָה הַסְּכָנָה מִהֶמְקוֹם.

דף ל': חֲשִׁיבוֹת לִימוּד הַתּוֹרָה

הַתְּלַמּוּד בְּדָף זֶה מְמַחֵשׁ בְּדֶרֶךְ שֶׁל מָשָׁל וְנִמְשָׁל אֶת חֲשִׁיבוֹת לִימוּד הַתּוֹרָה, וְכוּחוֹ שֶׁל לִימוּד זֶה לְסַיֵּעַ לְעַמּוּד בְּפִנֵּי נִסְיוֹנוֹת וְתַחבּוּלוֹת שֶׁל הַיָּצֵר הָרַע. מַעֲשֵׂה בְּאָדָם שֶׁהִיכָה אֶת בְּנוֹ מִכָּה נִמְרָצָת, וְאַחֵר כֵּן הִבִּיא הָאֵב תַּחבּוּשֶׁת וְהִנִּיחַ אוֹתָהּ עַל מְקוֹם הַמִּכָּה וְאָמַר לְבִנוֹ: כָּל עוֹד הַתַּחבּוּשֶׁת הַזֶּה תְּהִיָּה מוֹנַחַת עַל מְקוֹם הַמִּכָּה, אִתָּה יָכוֹל לְהִתְנַהֵג כְּרָגִיל בְּלִי לַחֲשׁוֹשׁ. אֲבָל אִם תּוֹרִיד אֶת הַתַּחבּוּשֶׁת אֲזִי יֵשׁ חֲשֻׁשׁ כִּי הַמִּכָּה תִּתְחַלֵּל לְהַעֲלוֹת מוֹגֵלָה. הַנִּמְשָׁל לְסִפּוּר זֶה הוּא שֶׁהֶקְבִּ"ה אָמַר לְבִנֵּי יִשְׂרָאֵל: נִתְּתִי לָכֶם "מִכָּה", הֲלֹא הִיא הַיָּצֵר הָרַע. אָן בָּם נִתְּתִי לָכֶם תַּחבּוּשֶׁת, שֶׁהִיא לִימוּד הַתּוֹרָה. כָּל הַעוֹסֵק בַּתּוֹרָה אֵינוֹ צָרִיךְ לַחֲשׁוֹשׁ שֶׁהַיָּצֵר הָרַע יִתְגַּבֵּר עָלָיו וְיִכְשִׁיל אוֹתוֹ בְּעֲבָרָה. אֲבָל הַמְּסִיר מַעֲצָמוֹ אֶת הַתַּחבּוּשֶׁת וְאֵינוֹ עוֹסֵק בְּלִימוּד תּוֹרָה - יַחֲשׁוֹשׁ בְּיוֹתֵר שֶׁמָּא יִכְשִׁילֵנוּ הַיָּצֵר הָרַע.



A vibrant illustration featuring a large, glossy red apple with a green leaf on the left. In the center is a glass jar filled with golden honey, tied with a brown string. To the right of the jar is a wooden honey dipper with a striped band, from which a thick stream of honey is dripping onto a small pool of honey on the surface below. The background is a light blue and white pattern.

★ | מן ההסטוריה

יהדות תימן

הקהילה היהודית בתימן היא עתיקה מאוד, ומשערים שראשיתה אחרי חורבן בית ראשון. יהודי תימן שמרו בקפדנות על מסורת הלכתית שהייתה שונה מזו של האשכנזים והספרדים, אולם הם עמדו בקשרים עם גאוני בבל ויהודי מצרים והתכתבו איתם. הם העריצו את הרמב"ם והשפעתו עליהם הייתה גדולה. רבים מהם עסקו בפילוסופיה וקבלה ואף שילבו ביניהן. בשנת 1679 גירש המלך את יהודי תימן למוזע, אזור צחיח ושומם ממנו חזרו בחיים רק רבע או שליש מהגולים. מספר עליות יצאו מתימן לארץ ישראל לאורך השנים, ולאחר הקמת המדינה עלו רובם לארץ במבצע "על כנפי נשרים". כיום נותרו בתימן יהודים בודדים בלבד.

מצד שני:

משה נפגע מאוד מאוד מדני במשך תקופה ארוכה, הוא השפיל ובייש אותו לפני כולם וגם ברשתות החברתיות. משה הרגיש שבקשת הסליחה היא רפה, ואולי רק מן השפה ולחוץ, רק בגלל שאלו ימים לקראת ראש השנה, אבל אחרי החגים הוא ימשיך לפגוע בו. משה יסלח לו רק אם הוא יראה שהוא באמת שינה את התנהגותו במשך תקופה משמעותית.

מצד אחד:

הצעד שדני עשה הוא חשוב מאוד. הוא מכיר שהוא פגע הוא אף מצא את האומץ והכוח לגשת של משה ולבקש סליחה אפילו אם זה היה בשפה רפה ובמסדרון. זה צעד נכון ולכן על משה ללמוד לו בלב שלם, ולתת צ'אנס לשינוי של דני.



מה? עתה?



אם גם אתם נתקלתם בדילמה 'והתפללתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים



**הצטרפו למאות אלפי לומדי
הדף היומי, פתחו שיעור שבועי
אצלכם בקהילה**

כל קהילה שתצטרף, **תקבל את העלון השבועי**
עפ"י הכמות הנצרכת בקהילה בחינם עד פתח
הבית! לרישום סרקו את הקוד.



לומדי התלמוד הישראלי- בית ספר 'שבט סופר', חצור הגלילית

המושג השבועי

שנים לייסוד
'הדף היומי' 100

מלאכת אוכל נפש

מלאכה לצורך הכנת אוכל לבני אדם. ביום טוב אסור לעשות כל מלאכה, אך מותר לעשות מלאכות שנדרשות להכנת סעודות החג. זהו אחד ההבדלים בין יום טוב לשבת, שביום טוב מותר להכין אוכל נפש ובשבת אסור.

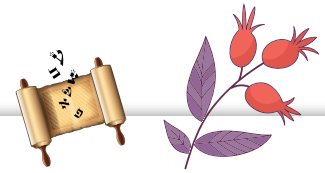




5 התבוננו היטב בציור - יש בו משהו לא נכון ושאינו אפשרי - מהו?

(יגדל אדם אדם)
לעולם אדם





דבר תורה

כל שנה מחדש מגיעים הימים הנוראים ואנו שבים ומבקשים סליחה ומחילה מבורא עולם על מעשנו הרעים. בדרך שבעולם, אדם מוכן לסלוח לחברו שעשה לו רע, פעם, פעמיים ואולי גם שלוש, אולם משיראה שחברו מזלזל וחוזר שוב ושוב על אותם פגיעות שהוא פוגע בו - ינעל את דלת הסליחה ולא יהיה מוכן לשמוע ולהתראות לבקשת הסליחה של החוטא. אצל הקב"ה אין הדברים כן והוא מצפה תמיד לתשובתנו.

בכל יום אנו אומרים בתפילה: **"חננו המרבה לסלוח"** ומלמדים על תכונה מיוחדת שיש אצל בורא עולם - שהוא מעוניין ושמה כל פעם מחדש מבקשת הסליחה שלנו. הוא סולח פעם אחר פעם, הרבה פעמים, כאילו זו הפעם הראשונה, ורק דורש שנבקש את הסליחה בשלמות ובכוונה הלב.



למדנו על מצוות כיבוד הורים. זהו את האישיות בתורה שכיבדו את הוריהם:

1. כיסו את אביהם בשנתו כדי שלא יתבזה

2. הלך לצוד ציד כדי להכין מטעמים לאביו

3. יצא בשליחות אביו לבדוק מה שלום אחיו

4. העלו את אביהם לקבורה בארץ ישראל

(אֵלֶּיךָ, יְיָ, אֱלֹהֵינוּ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ)



1. מה היה שכרו של דמא בן נתינא על כך שכיבד את אביו?

2. כמה פעמים ביום צריך לקום לכבוד הרב?
3. מדוע נשים פטורות מחובת לימוד תורה?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.*בפיקוח רואה חשבון



סדר נשים | מסכת קידושין, דף ל"א - ל"ד

דף ל"א: מצות כיבוד אב ואם



מעשה בנכרי בשם דמא, שהתגורר באשקלון ובקשורו היו אביו שוהם המתאימים לבגד האפוד של הכהן הגדול. חכמים ביקשו לקנות ממנו את האבנים בסכום עצום, אך האבנים היו נעולים תחת מענו, שהמפתח שלו היה

מתחת לראשו של נתינא - אביו של דמא. מפני כך לא הסכים דמא להעיר את אביו והוא לא מכר את האבנים היקרות. כשכר על כך שכיבד את אביו זכה דמא שכעבור שנה נולדה לו פרה אדומה כליל. היה זה דבר נדיר ביותר. כאשר באו חכמי ישרא' לבקש ממנו לקנות את הפרה האדומה, הוא אמר להם: אני יודע שאתם זקוקים לה ביותר כדי להזות מי פרה אדומה על טמאי מת, ולכן אני יודע שבאפשרותי לבקש ממכם סכום עצום, אך אני מבקש אלא את הסכום שהפסדתי בשנה שעברה, כשלא מכרתי לכם את אבני השוהם. לאחר שהתלמוד מביא מעשה זה הוא אומר: אם נוכרי שאינו מצוה במצות כיבוד אב ואם זכה לשכר כה רב, אנו היהודים שנצטוונו במצוה זו, על אחת כמה וכמה נזכה לשכר גדול ורב.

דף ל"ב: כיבוד אב ואם והלויית המת

מעשה באדם שאביו ביקש ממנו לעשות עבדו ושלוחו. ביקש אותו אדם לצאת לדרך מתוך שמחה על שהוא זוכה לקיים מצות כיבוד אב, והנה, הוא ראה מבעד לחלון אנשים מתקבלים ללוחות את המת. עמד וחכך בדעתו מה לעשות - מצד אחד יש לו מצוה לכבד את אביו, מצד שני יש גם מצוה ללוחות את המת. מה יעשה? על השאלה הזו עונה התלמוד כך: אם מצות הלויית מת זה יכולה להתקיים על ידי אנשים אחרים - ילך אותו אדם לקיים מצות כיבוד אב. אך אם אין מספיק אנשים לקיים מצות הלויית המת - ילך האיש את המת ואחר כך יקיים את שליחות אביו.

דף ל"ג: כבוד תלמיד חכם

התורה מצוה אותנו לכבד אדם שהוא תלמיד חכם, ולכן כאשר תלמיד חכם עובר בתוך ארבע אמות של אדם, צריך לקום לכבודו.

על השאלה לגבי תלמיד שלומד בשיבה והרב עובר מדי פעם הלוח ושוב - האם צריך לקום כל העת לכבודו? עונה התלמוד שהתלמיד אינו צריך לקום בכל פעם, אלא פעמים ביום: פעם אחת בבוקר ופעם אחת בערב.

דף ל"ד: חיוב נשים במצות תלמוד תורה

נשים פטורות מ"מצוות עשה שהזמן גרמן" - מצוות שחייבים בהן בגלל זמן שהגיע. מתוך הכלל הזה אנו למדים שנשים פטורות גם ממצוות תלמוד תורה. על כך שואל התלמוד - מדוע הן פטורות? הרי מצות תלמוד תורה אינה תלויה בזמן, כנאמר "והיגדת בו יומם ולילה", אם כן, מדוע נשים אינן חייבות במצוות תלמוד תורה?

התשובה לשאלה זו היא דרשה מיוחדת האומרת שרק מי שיש מצוה ללמוד אותו תורה, יש לו גם מצוה ללמוד בעצמו תורה. והנה, ישנו פסוק מיוחד במצוות תלמוד תורה: "ולמדתם אותם את בניכם", וחס"ל דרשו: "את בניכם" - "ולא את בנותיכם". כמו כן נאמר: "ושננתם לבניך" - "ולא לבנותיך". מכך שאין חובה ללמוד תורה לנשים, אנו למדים גם שהן בעצמן אינן חייבות ללמוד תורה. אינן חייבות - אך בודאי זה רצוי וחשוב.